

Список литературы

1. Пронузо Ю.С. Необходимость углубления интеграции как фактор активизации инновационной деятельности в национальной экономике / Ю.С. Пронузо // Региональное развитие Украины: проблемы и перспективы: сборник научных трудов «Формирование рыночной экономики» по материалам II Международной конференции «Региональное развитие Украины: проблемы и перспективы», 1—2 декабря 2011 г. в 2 ч. — Ч. 1.— К.: КНЭУ, 2011. — С. 390—397.

2. Еврорегионы Беларуси. — URL: www.beleuroregion.by — (дата обращения: 20.09.2013).

УДК: 339.944

Н. М. Процун,

аспірант кафедри міжнародних фінансів

Інститут міжнародних відносин

Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченка

ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇН З РИНКАМИ, ЩО ФОРМУЮТЬСЯ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

У XIX столітті важливою основою формування національної економіки дедалі частіше стає залучення міжнародного фінансового капіталу (МФК), який сьогодні утворюється транснаціональними та національними фінансово-промисловими одиницями, що мають соціально-економічний вплив і знаходяться в тісному взаємозв'язку з суспільством і технологічним розвитком. Причому на останній елемент вони мають неоднозначний вплив.

Технологічний прогрес відбувається циклічно. Під впливом постійних змін у виробничій сфері економічні відносини сформувались під впливом 5 технологічних революцій [1], кожна з яких сприяла появі наступних. Тобто, відбувався неперервний виробничий хвильовий розвиток, що складається з чотирьох етапів: впровадження, зростання (агресія), рецесія, синергія (повне розповсюдження інновацій та ринкового потенціалу) та зрілість (досягнення піку, старіння технологій) [2, с. 9].

Перша фаза «впровадження» наступає одразу після прискореного технологічного прогресу, що завжди є першим кроком у технологічному розвитку. МФК активно фінансує виробничий

капітал, який отримує нового поширення. У цій фазі МФК сприяє розгортанню фінансових процесів, що породжує рух інвестиційних грошей від застарілих секторів економіки до нововведених більш прибуткових технологічних виробництв.

На другому етапі МФК завдяки фінансовій силі, отриманій від прибутків та акумульованих грошей попередньої фази, сам може створювати багатство. А виробничий капітал за рахунок набутих інновацій, не маючи власних фінансових ресурсів, стає об'єктом маніпуляцій. МФК створює додаткові переваги для галузей економіки, що сприяє залученню додаткових інвестицій. Банківський капітал набуває статусу керуючого, а виробничому доводиться підлаштовуватись. У результаті губиться реальна вартість активів та формуються «фінансові бульбашки» (наприклад, нерухомості та іноземних вкладень). Зростає інфляція активів і виникає борг, збільшуються диспропорції між паперовими та капітальними прибутками.

Наступна фаза характеризується «лопанням бульбашки» [3], яка дестабілізує економічну систему та призводить або до групи маленьких криз або одного великого краху. Реальний капітал знецінюється та досягає рівня номінального. Далі приймаються регулятивні заходи в першу чергу пов'язані зі стабілізацією відносин між банківським і виробничим капіталом. Тривалість рецесії буде залежати від соціальної та політичної спроможностей до проведення інституційних змін, що знову будуть сприяти створенню реального багатства.

Як тільки створені належні умови для подальшого позитивного функціонування економіки, розвиток переходить у наступну фазу — фазу розвитку (синергії). На даному етапі виробничий і банківський капітал набувають нового виду відносин, що характеризуються тим, що перший з них, ґрунтуючись на існуючій техніко-економічній парадигмі, значно розширюється, а валютний полегшує його розвиток. Уся виробнича система отримує інновації та зріст, а міжнародний фінансовий капітал додаткові прибутки.

На сучасному етапі розвитку Україна знаходиться саме на цьому етапі та переходить від фази агресії до синергії. Ситуація дуже нагадує 30-ті роки минулого століття, коли для відбудови світової економіки необхідним було активне втручання кожної держави та реорганізація галузей в національних межах. Розвиток останнього фактору відбувається за рахунок залучення інвестицій та МФК, які за своєю суттю часто є синонімами. За їх рахунок відбувається реконструкція та розширення національного

ринку, створюється необхідне інституціональне середовище та інфраструктура, адже саме вони сприяють новому зростанню та широкому суспільному визнанню різноманітних технологічних інновацій [4]. Так, у 2011 році Україна ввійшла до країн, потік ПІІ до котрих був найбільшим. Темпи приросту іноземного інвестування (з Греції, Грузії, Казахстану, Люксембургу, Німеччини, Польщі, США, Туреччини та ін) збільшилися, і станом на 31.12.2011 р. загальний обсяг ПІІ становив 49362 млн дол. США, а станом на 31.12.2012 р. він був на рівні 54462,4 млн дол. США, причому найбільшим інвестором був Кіпр. Серед найпопулярніших галузей знаходяться фінансовий сектор — 29,6 % від загального обсягу ПІІ, промисловість (добувна, харчова та металургійна) — 27,1 %, операції з нерухомістю — 15,5 % [5].

Наприкінці періоду розгортання настає розчарування. Прибутки, що отримуються з галузей із застарілими технологіями, не мають шляхів для подальшого рефінансування. З'являються вільні кошти, МФК починає пошуки нових прибуткових проєктів. Ці проєкти включають кредити в економіку інших країн або в кардинально нові технології. Перші призводять до боргової кризи, другі сприяють розгортанню наступної технологічної революції.

Підсумовуючи, зазначимо, що банківський капітал незалежний, у той час як виробничий потребує допомоги фінансово-кредитних установ для свого оновлення та розвитку. Тому виникла необхідність поєднання двох галузей, у результаті чого був сформований міжнародний фінансовий капітал. Він виступає рушійною силою багатьох ринків, що формуються, має величезний вплив на технологічний розвиток приймаючих країн. Україна зараз знаходиться на межі між етапами агресії та синергії, яка характеризується формуванням нових відносин. Для багатьох галузей відкриваються нові можливості, але необхідним постає вирішення ряду питань, що стосуються держави. Так, з боку держави задля вирішення кризової ситуації та залучення міжнародного фінансового капіталу необхідні підтримка інноваційного розвитку через забезпечення техніко-технологічного потенціалу країни, вироблення єдиної нормативно-правової бази відповідної міжнародним стандартам, регулювання банківського сектору та фінансових послуг з метою недопущення наростання «фінансової бульбашки» та ін. Галузь, у свою чергу, для залучення МФК може вирішувати власні висококваліфіковані ресурси за рахунок залучення молодих кадрів, збільшувати технічний потенціал, тим самим сприяючи підвищенню кількості та якості виробничого капіталу, та ін.

Список літератури

1. Медовников Д., Розмирович С., Сараєв В. Жребий еще не брошен // Эксперт. — №2 (785). — 16 янв. 2012 г. / Режим доступу: <http://expert.ru/expert/2012/02/zhrebij-esche-ne-broshen/>
2. Perez C. Great Surges of development and alternative forms of globalization // Working Papers in Technology Governance and Economic Dynamics no. 15 — 2007. — 32 p.
3. Глазьев С. Уже началось // Эксперт. — №2 (785). — 16 янв. 2012 г. / Режим доступу: <http://expert.ru/expert/2012/02/uzhe-nachalos/?n=172>
4. Оганесян Т. За двадцать лет до бума // Эксперт. — №2 (785). — 16 янв. 2012 г. / Режим доступу: <http://expert.ru/expert/2012/02/zadvadtsat-let-do-buma/?n=172>
5. Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) з країн світу в економіці України : Державний комітет статистики / Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

УДК 336.7:338.2

Н. Б. Пугарська,

аспірант кафедри банківської справи
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»,
начальник управління планування та управлінського обліку
ПАТ «БАНК ФОРУМ»

КОНТРОЛІНГ ЯК УПРАВЛІНСЬКА ІННОВАЦІЯ

Сучасна світова економіка набула глобального характеру. Для теперішнього етапу глобалізації характерні суттєві особливості:

- економічні відносини набувають всесвітнього характеру, господарський простір усе більше універсалізується, відбувається загальна лібералізація ринкових відносин і вільний рух капіталів у масштабі реального часу;
- революція у сфері найновіших інформаційних технологій обумовила формування глобальної інформаційної мережі, комунікаційні засоби зробили реальним спілкування в масштабах планети, матеріальні та символічні комунікації «стискають» час і простір;
- глобалізація постає як нова якість взаємопоєднаності людства, що характеризується створенням наднаціональних організацій, інститутів і формувань;
- особливо зросла роль освіти, знань, людського капіталу. Наукові знання, потік інформації, інтелектуальний потенціал висту-